

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év január hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A szolgálatban kötelességszegés vétsége és más bűncselekmény miatt a vádlott nyugállományú rendőr főtörzsőrmester ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Katonai Fellebbviteli Ügyészség, valamint a vádlott és a védője által benyújtott másodfellebbezést elbírálv a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.18/2009/14. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa a 2008. november 4-én kihirdetett Kb.I.163/2007/19. számú ítéletével a vádlott rendőr főtörzsőrmestert bűnösnek mondotta ki a Btk.348.§-ának (1) bekezdésében meghatározott szolgálatban kötelességszegés vétségében, és a Btk.316.§-ának (1) és (2) bekezdése szerinti lopás vétségében. Ezért halmazati büntetésül 180 napi tétel - napi tételenként 500 Ft - pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetés esetén történő átváltoztatásáról, és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 14.420 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen, amelyet a katonai ügyész tudomásul vett, a vádlott a felmentése érdekében, míg a védő elsősorban felmentés, másodsorban a katonai mellékbüntetés mellőzése végett fellebbezett.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2009. szeptember 16-án kihirdetett 6.B.Kbf.18/2009/14. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a vádlottat az ellene szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt emelt vád alól

felmentette. A vagyon elleni bűncselekmény megnevezését a Btk.316.§-a (1) bekezdésére, és (2) bekezdésének d) pontjára helyesbítette. A büntetést - a halmazati büntetésre utalás mellőzésével - önálló büntetésként lefokozásra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Be.352.§-a (1) bekezdésének a) pontja alapján lefolytatott bizonyítási eljárás adataira figyelemmel a tényállást annyiban helyesbítette, hogy a vádlott a szolgálata során rendezvény-biztosítási feladatot látott el. Kiegészítette továbbá a tényállást azzal, hogy munkaképességének csökkenésére figyelemmel a vádlott szolgálati viszonya 2009. június 12-i hatállyal megszüntetésre került.

A szolgálatban kötelességszegés vétségének vádja alóli felmentést eredményező jogi álláspontját lényegében a következőkkel indokolta.

A Btk.348.§ (1) bekezdés szerinti szolgálatban kötelességszegés vétségének törvényi tényállásából következően az adott esetben a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az alapeseti törvényi tényállásban nevesítve megjelölt három elkövetési magatartással (az elalvással, a szeszesital-fogyasztással, a rendeltetési hely elhagyásával) legalább azonos súlyú, a szolgálatra nézve azonos mértékű jogsérelmet előidéző magatartást a vádlott ténylegesen tanúsított-e (BH 2002/133. szám).

A tényállás szerint a vádlott rendezvénybiztosító szolgálata során közbiztonsági, közrendvédelmi, járőrözési feladatot látott el. A biztosítási terv nem tartalmazott olyan rendelkezést, vagy feladat-meghatározást, amely a biztosítási szolgálatban részt vevő állományra valamilyen őrzési, vagyonvédelmi feladatot rótt volna.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség arra hivatkozott, a vádlott szolgálata során megszegte a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 11.§-ának (1) bekezdésében, valamint az elkövetés idején hatályos 3/1995. (III.1.) BM rendelet (a Rendőrség Szolgálati Szabályzata) 5.§-ában foglalt rendelkezéseket. Mindkét hivatkozott rendelkezéssel kapcsolatban megállapítható azonban, hogy azok nem konkrét szolgálatra vonatkozó, hanem a rendőrök által követendő, általános szabályok, amelyek a szolgálati feladatokat nem vezényelt szolgálatban, hanem hivatali munkarendben végzőkre is ugyanúgy vonatkoznak. Mindkét rendelkezés a rendőroktől általában elvárt szabálykövetést írja elő. Ezen rendelkezések megszegése - önmagában - nem alapozhatja meg a szolgálatban kötelességszegés vétsége negyedik fordulatainak megállapítását.

A vagyon elleni bűncselekmény elkövetése idején a vádlott egy kijelölt helyiségben pihenőidejét töltötte, meghatározott szolgálati feladatot nem végzett. Konkrét szolgálati rendelkezést

nem szegett meg. A vádlott számára meghatározott rendezvény-biztosítás célja pedig nem hiúsult meg.

Nem fogadható el azért az a másodfokú ügyészi álláspont, hogy a szolgálatba vezényelt személy részéről a szolgálat ideje alatt elkövetett egyéb bűncselekmény mindenképpen megalapozza a szolgálatban kötelességszegés bűncselekményének megállapítását is. A Btk.348.§ (1) bekezdésében írt törvényi tényállás szövegéből az következik, hogy e bűncselekmény megállapításához a szolgálat ellátására vonatkozó konkrét rendelkezést kell megszegni.

A másodfokú ítélet ellen a katonai ügyész a vádlott részbeni felmentése miatt, bűnösségének a lopás vétségével halmazatban katonai bűncselekményben megállapítása és büntetésének - az elsőfokú bíróság által kiszabottal megegyező - pénzbüntetésre és lefokozás mellékbüntetésre súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést. A vádlott a vagyon elleni bűncselekmény vádja alóli felmentésért, míg védője elsősorban felmentés, másodsorban lefokozásnál enyhébb joghátrány alkalmazása érdekében fellebbezett.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség álláspontjának lényege szerint anyagi jogszabálysértéssel mentette fel az ítélőtábla a vádlottat a Btk.348.§-ának (1) bekezdésébe ütköző és annak IV. fordulata szerint minősülő szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt emelt vád alól, azzal az érveléssel, hogy a vádlottnak nem volt olyan szolgálati rendelkezésben előírt kötelessége, amelyet a vagyon elleni bűncselekmény elkövetésével megszegett volna.

Kétségtelen, hogy sem az elkövetéskor, sem az elbíráláskor nem volt olyan jogszabály, vagy belső norma, amely egy vezényelt, fegyveres közrendvédelmi feladatot ellátó rendőr részére kifejezetten előírta volna, tilos a szolgálat alatt bárminemű bűncselekmény elkövetése. Ez azonban olyan erkölcsi parancs, amely evidenciaként vehető számba, lényegét tekintve pedig a Rendőrség az elkövetéskor hatályos Szolgálati Szabályzata 5.§-ának megfogalmazásában érhető tetten.

A vádlott által ellátott -készenléti - rendezvény-biztosító szolgálat a Rendőrség Szolgálati Szabályzata 90.§-ának (1) bekezdésében, mint felügyeleti szolgálat került meghatározásra. Alaprendeltetése a rendezvény zavartalan lebonyolításának biztosítása, a rendezvény ideje alatt a közrend és a közbiztonság megőrzése volt. A közbiztonság fogalmkörébe a személy- és vagyonbiztonság is beletartozik. Ezek fenntartása, adott esetben a rendezvény alatti biztosítása, a vezényelt közrendvédelmi állománynak szolgálati feladata volt.

Ezen szolgálati kötelemét sértette meg a vádlott, amikor a szolgálati helyzetével visszaélve, készenléti idejét vagyon elleni

bűncselekmény elkövetésére használta fel. Egyébként a szolgálati kötelme őrzési jelleggel is bírt, amelyre a biztosítási tervben írtakból - a felállítási hely fogalom használatából - is következtetés vonható.

Ezen indokok folytán a vádlott az elbírált vagyon elleni bűncselekménnyel anyagi halmazatban a Btk.348.§-ának (1) bekezdésében ütköző szolgálatban kötelességszegés vétségét is megvalósította.

A Katonai Főügyészség BF.IX.231/2009. számú átiratában és képviselője a nyilvános ülésen az ügyészi fellebbezést indokai alapján fenntartotta.

A vádlott és védője a felmentés, illetve az enyhítés iránti fellebbezést ugyancsak fenntartotta. A fellebbezés indokolásában és a nyilvános ülésen a védő elsősorban arra hivatkozott, hogy a vádlott bűnössége védekezésével szemben nem nyert megnyugtatóan bizonyítást. Egyébként az ügy nem is lett kellően felderítve. Helyszíni bizonyítási kísérlet tartása lett volna indokolt, az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítvány elutasítása alaptalanul történt. A vádlott a védőjéhez csatlakozva, felmentését kérte.

* * *

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a bűnösség körében meghozott eltérő döntés folytán helye van a harmadfokú eljárásnak, s a vádlott és védője részéről fellebbezhető az ítélet azon rendelkezése is, amely a bűnösséget illetően nem tért el az elsőfokú ítélet rendelkezésétől (Be.386.§-ának (1) bekezdése).

Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú eljárást a Be.387. §-ában meghatározott terjedelemben vonta felülbírálata körébe. Ennek eredményeként megállapította, hogy lényeges eljárási szabálysértés, - különösen olyan, amely a harmadfokú eljárásban hatályon kívül helyezést (Be.399.§-a)tett volna indokolttá - az ügyben nem történt.

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa ügyfelderítési kötelezettségének megfelelően eleget tett. A bizonyítékokat a tényállás helyes megállapításához szükséges körben kellően feltárta és hiánytalanul értékelési körbe vont, és a bizonyítékok tartalmával összhangban álló, iratszerű és hiánytalan tényállást állapított meg. E tényállás csupán a személyi körülmények tekintetében szorult - az ügy lényegét nem érintően - némi kiegészítésre.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság általi felülbírálat, - mint ahogyan a Legfelsőbb Bíróság részéről a harmadfokú felülbírálat is

- e tényállás alapján történhetett.

A védő a másodfellebbezésében a tényállás megalapozatlanságára hivatkozott, s a vádlott védekezésének megfelelő eltérő tényállás megállapításának szükségességére alapította a felmentés iránti indítványát.

Érvei szerint a lopást tagadó vádlotti védekezés elvetése nem teljes körű bizonyítási anyagon nyugszik.

Egyetlen tanúként Ő. A. r. törm. tett olyan vallomást, miszerint megfigyelte, amint a vádlott a hűtőből az üdítőt kiveszi. Azonban az általa megjelölt tartózkodási helyéről, - figyelemmel annak távolságára is - ezt a tanú ténylegesen nem láthatta.

A bizonyítási kísérletre vonatkozó védelmi indítványt a bíróság indokolatlanul elvetette. A többi tanúvallomás viszont csak közvetett információkat tartalmaz a történetekről. A dolog elleni erőszakot pedig - azzal, hogy úgy nyilatkozott, kár nem érte - maga a sértett is kizárta.

Ehhez képest az eljáró bíróságoknak fel kellett volna ismerniük, hogy a vádlott védekezésével szemben a bűncselekmény elkövetése nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást.

A védelem érveivel a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet.

Az, hogy az ügyben bizonyítási kísérletre nem került sor, az ítélet megalapozottságát nem érinti, mivel a bíróság a helyes tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta.

A fellebbezési érvelés - bár burkolt formában - a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadja - s miként másodfokon, a harmadfokon sem vezethet felülmérlegelésre, eltérő tényállás megállapítására.

A bizonyítékok zárt láncolatot alkotnak arra nézve, hogy a vádlott a lopást elkövette. A tanú ugyanis látta, amikor a vádlott két üdítőt kivett a hűtőből, és azt is megfigyelte, hogy ennek során a lakattal lezárt hűtő ajtaját rendellenesen résnyire nyitotta, és abba úgy nyúlt be. Még a helyszínen közölte az egyik előljáróval azt, hogy a rendőrök a hűtőből üdítőt vesznek ki,. Kétségtelen, hogy bizonyítási kísérletre nem került sor, azonban e tanúvallomás helytálló voltát az egyéb bizonyítékok is alátámasztották. A sértetti vallomás ugyanis megerősíti, hogy a lakattal lezárt hűtőajtó megfeszítésre került, s abban - bár eltúlzottnak tűnik a megjelölt 50.000 Ft-os összeg - kár is keletkezett. H. A. tanú ugyancsak arról számolt be vallomásában, látta, amikor a vádlott a hűtőből üdítőt vett ki. F. R. r. fhdgy. tanú Ő. A. jelentése után maga is észlelte, hogy az egyik rendőrnél - R. A. r. örm-nél -

üditő van. Azt is megfigyelte, hogy felszólítására nevezett az üditőt a hűtő ajtajának kárt nem okozó megfeszítésével tette vissza a helyére.

Mindezekre tekintettel a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége nem vonható kétségbe. Egyébként is egy esetleges bizonyítási kísérlethez szükséges lett volna annak ismerete, hogy a cselekmény elkövetésekor az egyes tanúk a helyiségben pontosan hol tartózkodtak, ez azonban a tárgyalási szakban már nem volt tisztázható.

Ekként a lopás vétségének vádja alóli felmentést célzó terhelti és védői másodfellebbezés eredményre nem vezethetett.

Nem alapos az ügyészi másodfellebbezés sem.

Helytállóan fogalt állást a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, hogy a lopás vétségével halmazatban a vádlott a Btk.348.§-a (1) bekezdésének IV. fordulata szerinti szolgálatban kötelességszegés vétségét nem valósította meg.

A másodfokú bíróság által kifejtett jogi indokokat osztva a Legfelsőbb Bíróság az alábbiakat emeli ki:

A Btk.348.§-ának (1) bekezdése szerint a szolgálatban kötelességszegés bűncselekményét az a katona (Btk.122.§-a) követi el „aki ór-, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban elalszik, szeszes italt fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi”.

A törvényi tényállás IV. elkövetési fordulatában rögzített elkövetési magatartás megállapításához az ítélkezési gyakorlat szerint legalább olyan súlyú szolgálati kötelességszegés vagy mulasztás szükséges, amely az előző három fordulatban írt magatartással egyenértékű, tehát amely a szolgálat alaprendeltetését, a konkrét szolgálati feladatok ellátását ugyancsak lehetetlenné teszi, vagy veszélyezteti.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helytállóan rögzítette, hogy a vádlott vezénylése folytán nem vagyonőrzési, hanem rendezvény-biztosítási feladatot látott el.

Ehhez képest az a kötelességszegés, amely a vagyoni viszonyokat védő büntetőjogi norma megsértésének általános tilalmából – és nem csupán erkölcsi parancsból, mint azt az ügyészi másodfellebbezés állítja – származik, a szolgálatban kötelességszegés vétségének megállapítását megalapozó konkrét szolgálati kötelességet előíró normaként nem jöhet szóba.

Ha a szolgálat ellátása alatt a katona (vagy katonának minősülő személy) nem katonai bűncselekményt követ el, ez önmagában nem vonja maga után a Btk.348.§-ában meghatározott bűncselekménynek a nem katonai bűncselekménnyel halmazatban való megállapítását. A „köztörvényi” bűncselekmények elkövetésétől ugyanis a Btk. rendelkezéséből következően mindenkinek - így a katonáknak is - mindenkor tartózkodnia kell.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. a Katonai Fellebbviteli Ügyészség által hivatkozott, a cselekmény idején hatályos 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell élete kockáztatásával is megvédeni.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. tv. 68.§-a (1) bekezdésének b) pontja pedig akként rendelkezik, hogy a hivatásos állomány tagja - egyebek mellett - köteles a szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak, és az intézkedéseknek megfelelően - szükség esetén a veszély vállalásával - az elvárható szakértelemmel, és gondossággal pártatlanul, és igazságosan végrehajtani.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatának az elkövetéskor hatályos 5.§-a a fentiekhez igazodóan tartalmazza, hogy a rendőr szolgálati feladatait a jogszabályokban, illetve a jogszabályok alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközeiben, a szervezeti működési szabályzatban, a munkaköri leírásban és az előjárói rendelkezésekben meghatározottak szerint látja el.

A vádlottra a rendőri szolgálata folytán irányadó fenti általános normáknak a nem katonai bűncselekmény elkövetésével való megsértése tehát egymagában a Btk.348.§-a szerinti szolgálatban kötelességszegést nem alapozza meg. Ennek megállapításához az is szükséges, hogy az ilyen normaszegés a szolgálat teljesítését súlyosan veszélyeztesse.

Az adott esetben a Legfelsőbb Bíróság sem észlelt olyan normaszegést, ami a rendezvénybiztosításra vezényelt vádlottnak a pihenőidejében tanúsítandó magatartását illetően konkrét szolgálati normaszegésként jelentkezne, és a szolgálat alaprendeltetését érintené. A lopás vétségének a vádlott általi elkövetése a szolgálat ellátását, a szolgálat alapfunkciójának teljesülését nem veszélyeztette. Az az előjárói intézkedés pedig, amellyel a cselekmény észlelése után a vádlottat a szolgálatból eltávolították, már kívül esik a törvényi tényálláson.

Ez az álláspont egyébiránt összhangban áll azzal az ítélkezési gyakorlattal is, amely szerint a vagyon elleni bűncselekmény és a szolgálatban kötelességszegés valóságos alaki halmazata forog fenn, ha az adott szolgálat ellátása vagyonőrzési, helyszínbiztosítási, avagy helyszíni szemle tartási kötelezettséget is magában foglal. Ilyenkor (és csak ilyenkor) jelenti az őrzendő, vagy a helyszínen biztosítandó vagyon sértése az adott konkrét szolgálati kötelem megsértését, ekként a szolgálati kötelességszegést is (pl. BH 2008/114, 1997/11, és 1988/252. szám).

A kifejtettekből következően a Legfelsőbb Bíróság a terhelt szolgálatban kötelességszegés vétségének vádja alóli felmentését mindenben az anyagi jogszabályoknak megfelelőnek találta.

A büntetés-kiszabási körülményeket az elsőfokú, majd - a részbeni felmentés mellett- a másodfokú bíróság helyesen tárta fel. Okszerűen tekintette az Ítéltábla a vagyon elleni cselekménye miatt rendfokozat viselésére méltatlannak az időközben rendőri szolgálatból kikerült vádlottat. A Btk.37.§-ában meghatározott büntetési céloknak és 83.§-a szerinti büntetéskiszabási elveknek megfelelőn alkalmazott önálló büntetésként lefokozást a vádlottal szemben.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság az ítéltábla, mint másodfokú bíróság határozatát a Be.397.§-ának alkalmazásával helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be.3.§-ának (4) bekezdése, a harmadfokú határozatok a Be.416.§ (1) bekezdés a) és b) pontja alapján történő felülvizsgálatát pedig a Be.416.§-a (4) bekezdésének a) pontja zárja ki.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be.391.§-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. január 26.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.18/2009/14. számú ítélete a Legfelsőbb Bíróság Bhar.I.1001/2009/4. számú határozata folytán jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2010. január 26.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
MGy